

# MŪSŲ LIETUVA



NR. 6 (1332) XXVI. 1974 M. VASARIO - FEVEREIRO 7 D. 70 centavų  
R. Juatindiba, 20 - Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, Telef.: 273-03 - 38

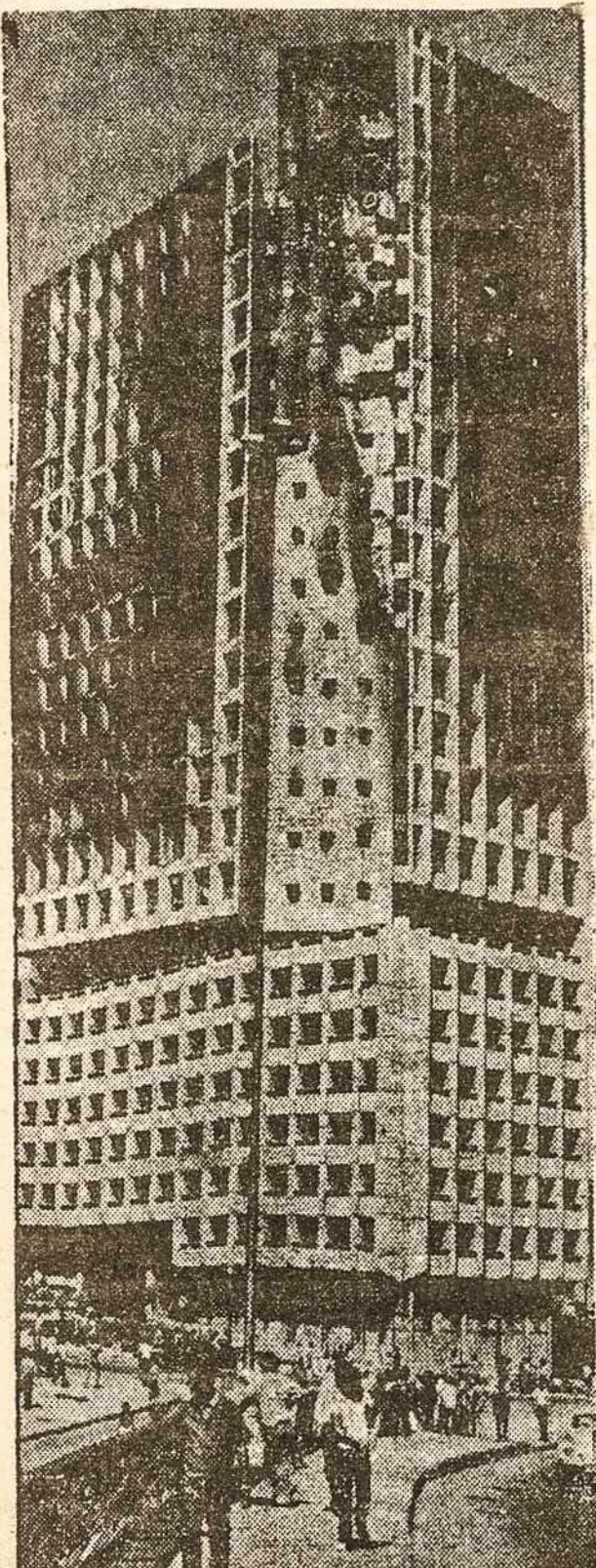
## Brazilija

### S. PAULO

Užsidegus 21-o aukšto Joel - ma pastatui, sudegė virš 180 žmonių ir apie 300 daugiau, ar mažiau apdegė ir buvo sužeisti.

Gaisras įvyko kone po metų, kai 1973 m. vasario mėnesį sudegė pastatas prie S. João avenidos, kuriame irgi žuvo daug žmonių.

Kone visiems S. Paulo didiesiems pastatams trūksta įrengimų pabėgti nuo gaisro. Net tokio paprasto daikto, kaip laiptai iš pastato lauko pusės, nėra. Nejaugi ir dabar miesto valdžia nesiims priemonių priverst namu savininkus išgyti saugumui reikalingas priemones?



Čia žuvo apie 180 jaunu žmonių. Ju amžiaus vidurkis - 24 metai.

## NAUJI PROTESTAI IR AREŠTAI LIETUVOJE

Pereito sekmadienio laidoje O Estado de S. Paulo įsidėjo ribia antrašte savo Maskvos korespondento tokias žinias iš Lietuvos:

„Vis slapstydamasi nuo slaptosios KGB policijos paskutiniu metu padvigubinto sekimo visų kitai (negu partija) manančių asmenu, grupė katalikų ir tautiškai nusistačiusių lietuvių pasisekė atspausti ir išplatinti septintą ir aštuntą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos numeri. Leidiniai smulkiai aprašo begalo (inumeros) daug atvejų persekiojimų ir pilietinių tikinčiųjų teisių pažeidimų toje pabalčios respublikoje.

Šių dvejų spaudinių kopijos, patekusios Vakarų laikraštiniukų rankosna, parodo, jog neprietariantiems rusų režimui pasisekė suburti bendrą Lietuvoje vyraujančią nepasitenkinimą įvairias slaptas organizacijas. Kalba apie plačiai paskleidžiamus biuletenius, apie slaptai spausdinamas maldaknyges, apie slaptų spaustuvių įsirengimą ir apie daugelį kolektyvinių protestų valdžiai dėl tu persekiojimų.

Su tuo pasipriešinimo sąjūdžiu kovojanti lietuvių slaptoji policija yra vadovaujama bent dviejų aukštų rusų KGB valdininkų. Jie masiniai krato namu ninkų. Jie masiniai krato namus raštines, bažnyčias, areštuoja itariamus asmenis. Kronikos atskleidžia ir tai, kad slaptoji policija ypač ieško tų kronikų redaktorių, panaudodama modernius kompiuterius. Pernai įsakė sunešti policijon, visas rašomas mašinėles iš raštinių iš kolchozų, bažnyčių ir jei kas turėjo tokią privačiai. Policija nori palyginti tų mašinėlių raides su Kronikų raidėmis ir taip susiekti, kieno mašinėlėmis, kas jas parašė.

))))))

# VASARIO 16

# GARBĖ

# KOVOJANČIAI

# LIETUVAI

Vasario 16 ir

## TIKĖJIMAS Į LIETUVOS PRISIKELIMĄ

Apie neužmirštamąjį mūsų patriotą Tumą - Vaižgantą skaitome, kad paskutinėse jo gyvenimo valandose, kai jis pradėjo mirdėti, jį slaugiusi Marcelė Kubiliūtė iš susijaudinimo pradėjo šaukti: „Gelbėkit, gelbėkit“. Vaižgantas vis dėlto tada atsipeikėjo ir pats tarė: „Ne mane, bet Lietuvą gelbėkit“.

Tai to kultūrininko, kovotojo dėl Lietuvos laisvės ir jos šviesios ateities paskutinis testamentas mums visiems. Ypač jį turime prisiminti šiandien.

\*

Vasario 16, tai įdegimas to laisvės žibinto, kurį mes kartu ir šimtmečių estafetėje turime nešti pirmyn. Lietuvos nepriklausomybės skelbėjai, laisvės akto signatarai kalbėjo ne vien savo vardu, bet visų ano meto ir būsimųjų amžių lietuvių vardu. Šiandieną mūsų pareiga ne vien džiaugtis buvusiuoju laimėjimu, bet ir turėti nepalaužiamą, jokių vergijos debesų neaptemdomą tikėjimą, kad mūsų tautai nepriklausomybė vėl ateis ir kartu ryžtingai veikti, kad ta valanda būtų kuo artimesnė.

\*

Tikėjimas į naują Lietuvos prisikėlimą, tai drauge tikėjimas, kad smurto pergale laikina, kad prievarta amžius nepatveria, kad užsibaigus atskirų žmonių baudžiavai, turi baigtis ir tautų baudžiava, kad, mirštant kolonializmo laikotarpiui, negali likti jokių kolonialinių privilegijų ir Sovietų Sąjungai. Tikėjimas į Lietuvos prisikėlimą, tai kartu tikėjimas, kad ateis laikas, kai subyrės diktatorių imperijos ir pasaulyje viešpataus ne klasta, melas ir jėga,

bet teisė ir laisvė. Tas tikėjimas mumyse įkvepia norą kartotą tą pasiryžimą, kurį naujoje savo knygoje „Sunkiausiu keliu“ į M. Slezevičiaus lūpas įdeda rašytojas J. Gliuda: „Ginkime Lietuvą. Parodykime, jog esame verti amžiais kovotos laisvės, šiandieną Lietuvos likimas mūsų pačių rankose“.

\*

Vasario 16. tai galingasis priminimas šventosios mūsų pareigos, patiems laisve besidžiaugiant, nepamiršti Maskvos vergijon patekusių mūsų brolių. Naujame savo veikle „Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės“ K. Ališauskas skelbia tekstą pirmojo savanorių šaukimo Lietuvos laisvės ginti. Ten randame: „Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kits kitam rankas, eikime drąsiai į kovą, visi kaip vienas stokime už tėvynę“. Mūsų skaičius išėivijoje nėra didelis. Eikvoti savo energiją, laiką, jėgas ir lėšas tarpusavėms grumtynėms, tarpusavėi trinčiai yra nuodėmė prieš lietuviybę. Dabar laikas paduoti vieni kitiems rankas bendroms pavergtų Lietuvos žmonių laisvinimo pastangoms. Niekada neturime užmiršti, kad, kaip paskelbta F. Kiršos pomirtiniame Palikime: „Lietuva su mumis, nors tamsi uždanga ją atskyrė ir užraktą pančiai apkorė... Laisvė neįkaskama pa žemėmis, kaip užkaskami partizanų lavonai...“

\*

Visa Lietuva šiandieną atsidūrė tamsiame kalėjime, į kurį neleidžiama patekti laisvojo pasaulio knygų ir laikraščių šviesai. Tūkstančiai už Uralo išvež-

Tęsinys 9 psl.



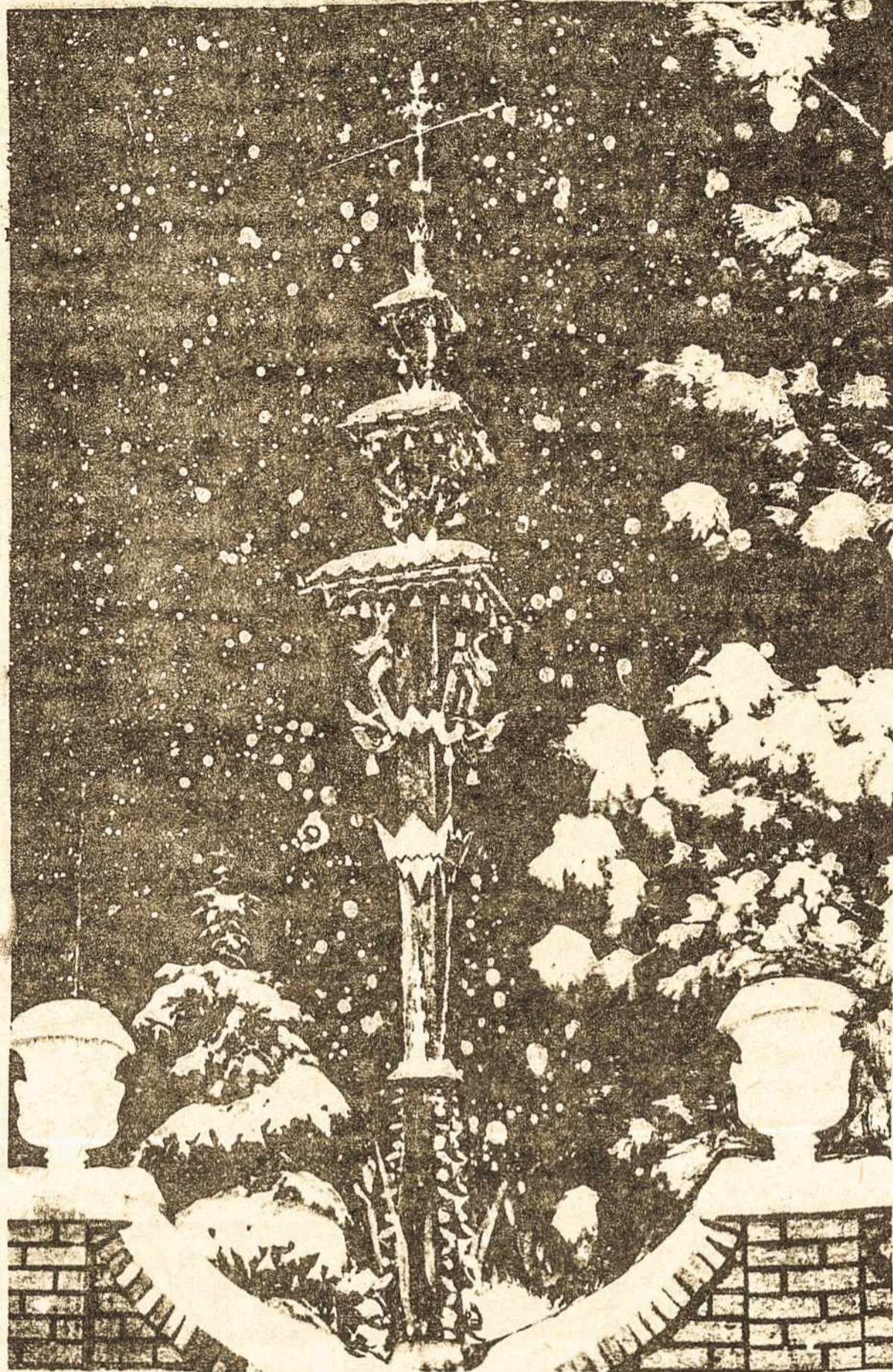
## OKUPUOTOJ LIETUVOJ

### PASIKEITIMAI LIETUVOJ

Dienraštis "Chicago Sun-Times" gruodžio 14 d. pirmojoje laidoje uždėjo šešių skilčių antraštę: "Galimi pasikeitimai Lietuvoje; partijos vadovo užuominos". Iš Maskvos UPI agentūros paskelbtame straipsnyje rašoma, kaip Sniečkaus pavaduotojas rusas Charazovas prieš Suslovo vizitą Lietuvoje partijos plenumo Vilniuje puolė Lietuvos kompartiją už netvarką pramonėje, už planų neįvykdymą, už nesunaikinimą Katalikų Bendrijos, kuri esanti lietuvių nacionalistų prieglauda, už nacionalizmo apraiškas Lietuvoje. Korespondentas daro išvadą, kad panašūs puolimai anksčiau buvo nukreipti prieš Ukrainos ir Gruzijos kompartijas, o po to įvyko pasikeitimai. Esą tai gali atsitikti ir Lietuvoje, nes, korespondento žodžiais, vietiniai kompartijos vadai yra mažiau galingi, negu jiems paskirti antrieji partijos sekretoriai-rusai. Aplamai straipsnis, kuriame minima ilga carų Rusijos okupacija Lietuvoje (1795-1915) ir net du kartus pabrėžiama, kad 1940 m. birželio 15 d. sovietinė armija jėga okupavo Lietuvą, — parašytas tokiu tonu, kokį seniai beteko užtikti ypač liberalinių pažiūrų amerikiečių spaudoje. Matyt, straipsnį rašęs UPI korespondentas, gyvenęs Maskvoje, žinias susirinko iš lietuviams artimų šaltinių. Korespondentas nepamiršo paminėti ir fakto, kaip Kaune susidegino Kalanta, kaip tūkstančiai jaunimo išėjo į Kauno gatves šaukdami "Laisvės Lietuvai!"

Minint vasario 16-tąją paprastai guodžiamasi viltimis, kad ateinančiais metais ar kiek vėliau tą šventę švėsime laisvoje Lietuvoje. Deja, tos viltys per 28 nuo karo pabaigos metus neišsipildė. Sprendžiant iš dabartinės tarptautinės padėties, tos viltys dar negreit išsipildys. Mūsų kraštą okupavęs priešas nerodo silpnėjimo žymių, bet visoje pasaulyje plečia savo įtaką, o per savo agentus stengiasi palaužti ir Amerikos ryžtą remti pavergtų tautų išsivadavimą. Tą vis didėjantį JAV traukimąsi iš kovos prieš komunizmą mes matome iš tamsaus šaltumo.

Jeigu žvilgtelėsime į tarptautinę padėtį, pamatysime pakitimus, kurie irgi pasunkina mūsų kovą už Lietuvos laisvę. Vakarų Vokietijos kanclerius W. Brandtui pasirašius sutartis su Sovietais ir Lenkija, pripažinus Rytų Vokietiją, pasikeitė tarptautinė padėtis. Savo kovoje mes dabar susidursime su didesne kliūtimi, nes dabar rusai galės drąsiai siekti, kad jiems bus pripažintas dabartinis rytų Europos statusas. Žinant Europos ir JAV nuotaikas, mes galime to tikėtis, nes Europa ir JAV nori ramybės ir ginklavimosi išlaidų sumažinimo.



kagą užgulė gili sniego danga. Čia matomas sniegu apdengtas Lidyboje pastatytas lietuvių motyvais kopylstulpis. Projektas arch. Muloko. Nuotrauka V. Noreikos

## VASARIO 16-tąją MININT

Reikia įprasminti tautos praeitį ir savo darbą

P. GAUCYS

Kadangi tai, galima sakyti, įamžina Baltijos valstybių pavergimą, mūsų veiksniai turėtų visu rimtumu, gyvu žodžiu ir tinkamais memorandumais nepripažinti Lietuvos okupacijos. Visa tai liečia ir mūsų kaimynus latvius ir estus.

Reikia prisiminti, kad mes turime draugų, kurie lieka mum nežinomi, nors yra verti didelės mūsų padėkos ir pagarbos. Vienas tokių yra anglas Swethenhamas, kuris 1954 m. išleido knygą pavadinimą "The Tragedy of the Baltic States". Joje aprašytas Baltijos valstybių tragiškas likimas, duodama trumpa jų istorija, įdėtas Molotovo-Ribentropo slaptųjų sutarčių tekstas. Nuostabus dalykas, kad tos įdomios ir taip mums naudingos knygos pasirodymų retas pastebėjo. Tenka ap-

gailstauti, kad mūsų veiksniai ligi šiol nepanaudojo nė iškalbingiausio Lietuvos pavergimo dokumento — neišleido Molotovo-Ribentropo slaptųjų sutarčių teksto, o juo lengviausia atremti rusų ir jų pakalikų tvirtinimus apie "savanorišką" lietuvių tautos įsijungimą į Sovietų Sąjungą.

Kovoje dėl Lietuvos laisvės turi dalyvauti visi. Mūsų miręs atstovas B. Balutis tvirtino, kad dabar kiekvienas lietuvis turi būti ambasadoriu. Vadinasi, nepalikime visko veiksniams už mus atlikti ir rūpintis, bet būkime bendruomenės aktyviais nariais savo apylinkėje, savo mieste. Prenumeruodami ir skaitydami lietuvišką spaudą, lankydami lietuviškas palydas, auklėdami vaikus lietuviškoje dvasioje, leisdami juos į šeštadienines mokyklas ir palai-

kydami kiekvieną gerą ir naudingą lietuvišką darbą, mes prisidedame ir prie lietuviybės išlikimo ir talkininkaujame kovoje už Lietuvos laisvės atstatymą, nes, anot patarlės, lašas po lašo ir akmenį pratašo.

Turime stengtis, kad Lietuvos teisė į nepriklausomą gyvenimą būtų pripažinta ir neginčijama JAV-bių vyriausybės ir visuomenės. Dabartinėje tarptautinėje būklėje Amerika neis kariauti už mūsų ir kitų pavergtų tautų laisvę. Tačiau mes savo nepalaujamomis pastangomis šitame laisvame krašte turime pakreipti visuomenės, kongreso vyriausybės, spaudos, akademinėjų sluoksnių opinią taip kad, sąlygoms pasikeitus, Lietuvos ir kitų pavergtų tautų laisvės reikalas jau nebūtų ginčijamas, o savaime suprantamas dalykas. To tikslo siekdami, mes visi vieningai turime dirbti, ir Vasario 16 diena mums tai primena, kad kaip visų lietuvių pastangomis buvo iškovota laisvė per aukas ir pasišventimą, taip ir dabar visi lietuviai tam atsidėję turi dirbti.

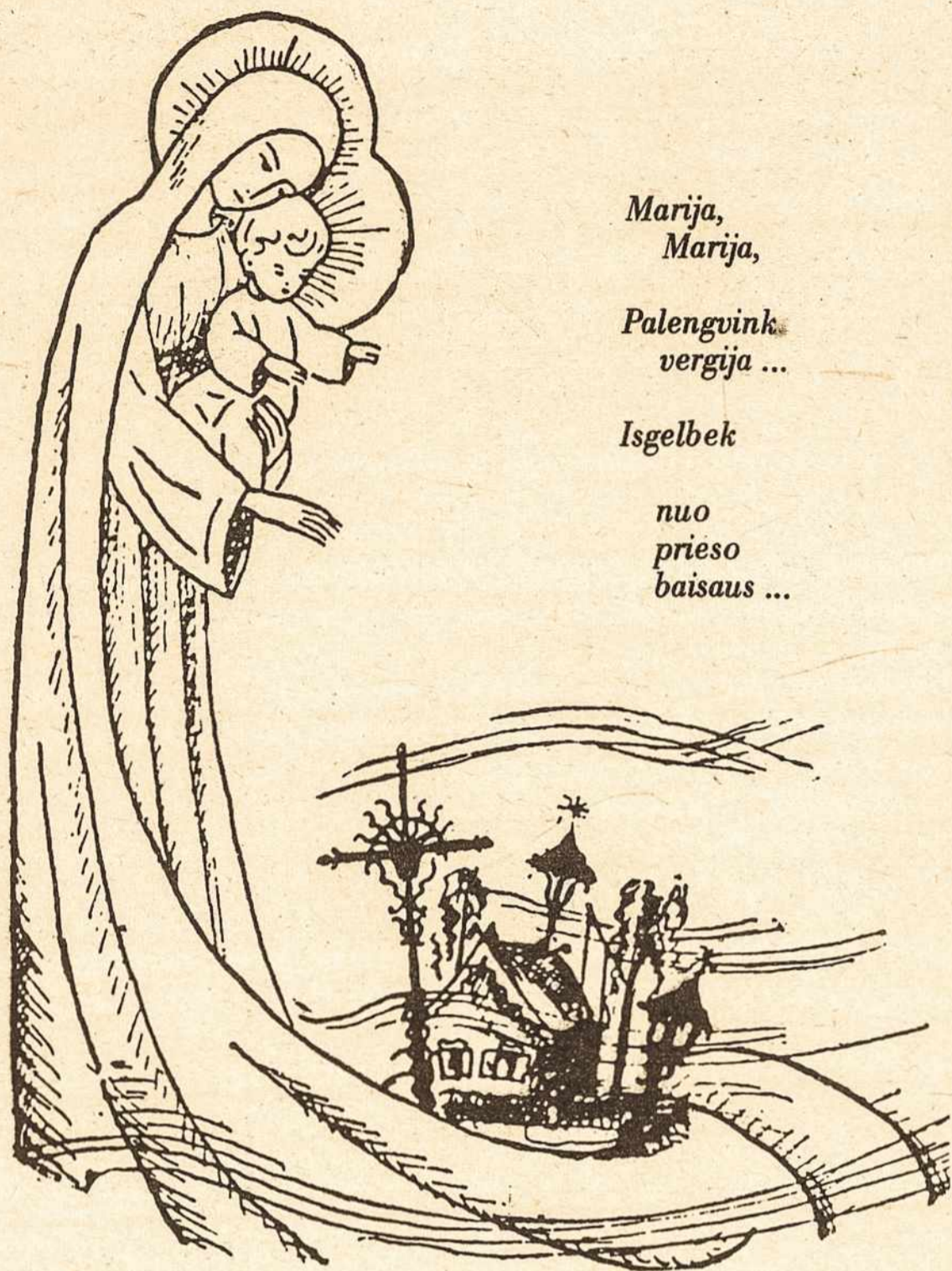
Kaip okupuotam krašte lietuviai garsina rytų ir netgi Vakarų Europoje Lietuvos vardą savo ansambliais, dainininkais, kvartetais, dailininkų parodom, knygų vertimais, moksliniais atradimais, išradimais ar sportininkais, taip mes Vakarų pasauly, nors ir siauresniu mastu, savo dainų šventėmis, šokių ansambliais, operų pastatymais, dailininkų paveiksais ir rašytojų knygų vertimais darome tą patį ir tuo neištrinami įpilietinam Lietuvos vardą.

Izraelis nebūtų įmanomas be žydų emigracijos plačiame pasaulyje, kaip žydų išėvija neturėtų tokio paskatinimo ir įprasmimo be Izraelio valstybės. Ar ne panašiai yra ir su mumis? Jeigu mes ligi šiol savo veikla sugebame užimponuoti net amerikiečiams, jeigu savo buvimu ir veidama kova dažnai veiksmingai paskatiname ir stipriname mūsų tautos pastangas jos kovoje su okupantais, reiškia mūsų čia buvimas nėra beprasmiškas, mes nesame nuo savo tautos kamieno nulaužta šaka.

Neginčijamas faktas, kad jeigu nebūtų Amerikoje tokios gausios ir veiklios išėvijos, Lietuvos padėtis būtų žymiai sunkesnė. Todėl nepaisant vis sunkėjančių sąlygų, mes ir toliau ryžtingai turime dirbti, jeigu norime, kad kurią dieną mums išauštų nauja Vasario 16 aušra.

Draugas





Marija,  
Marija,

Palengvink  
vergija ...

Isgelbek

nuo  
prieso  
baisaus ...

Bernardas Brazdžionis

#### GYVAJAI LIETUVAI

Lietuviškas dar teka kraujas  
Širdy motulės Lietuvos,  
Ir šaukia mus rytojus naujas  
Į dieną darbo ir kovos.

O, nelaimingoji tėvyne,  
Užmiršk kuo vakar gyvenai  
Ir tuos, kurie tave pamynė  
Vergijoje raudančią liūdnei .

Dar gyvas tavo artojėlis  
Žaliajam vasaros lauke,  
Dar žydi tavo pievų gėlės,  
Rasa palaistytos vaiskia.

Dar bręsta varpos aukso gryno,  
Kur sviro svėrės pūdymų,  
Ir marios mėlynojo lino  
Prie numylėtinės namų .

Aušra tekėjo ir užgeso,  
Bet tėviškės dangus – dar ne,  
Dar jam rytojus laisvę neša,  
Dar bėga bangos Nemune.

Dar rymo kryžkelėse kryžiai,  
Dar kopytėlės pakeliuos ...  
Tai eik, šalie, kur pasiryžiai –  
Ieškot ir rast laisvų dalios .

–Vieniems – tu didvyrių palaiminta  
žemė.

Kitiems – tu nykštukų varginga tėvyne

Kitiems – tu nykštukų varginga tėvyne,  
P, a

O man tu esi kaip smūtkelis prie kelio,  
Kur laukia keleivio malda ir nakvynė.

Lietuvos laisvė buvo piršta sunkiomis  
aukomis, kurias Kazys Inčiūra išreiškė:

Tu alkanas buvai – tave penėjo vėjai,  
tu koveis nuogas kruvinuos laukuos,  
Bet grįžtant į namus visi varpai skambė-  
jo

miškuos, kalneliuos, kloniuos, ežeruos.

Daugelyje šeimų laisvės kova paliko ne-  
užgyjamas žaizdas, kaip liudija Petras Ba-  
bickas:

Tenai tada nupiové mano koją,  
O draugui Andriui išémė akis...

Kiek tėviškės laukuos pašejom artojų –  
nei vyšnios, nei rugiai to mums nepasa-  
kys...

Ta ryžto dvasia lietuvių turi visados ly-  
dėti. Ją kitados nusakė Adomas Jakštas:

Broliai, ko žiūrite?

Pajėgų turite.

Laisvei gadynė atėjo.

Kelkite, stokite,

Veikit, kovokite

Už lietuvių idėją.

Laukdami laisvės vėl išauštant, gaivina-  
mės viltimi, kurią dar Motiejus Gustaitis  
skelbė:

Tikim, meldžiam – Dievas duos,

vėl pasaulio reikaluos

mūsų varpas suskambės,

narso pilnas ir garbės.

Tik pakilkim, tik visi,

Kad tėvyne būt šviesi.

Juozas Prunskis

#### UŽ JĄ PAKELKITE ŠIRDIS Į DIEVĄ

Tėvyne mano mylimoji  
Tokia graži buvai, šviesi;  
Taip širdį būdavai vilioji  
Ir meilės glėbj išskėti!

Ar kas paguos našlaičių kraštą,  
Tėvyne mano mylimoji?  
Ar kas palengvins tavo naštą,  
Sakyk, mieliausia? ... Tu vaitoji!  
(M. Gustaitis „Tėvynės ašaros“.)

Tėvynės laisvės pražydymas – Vasario  
Šešioliktoji – minimas ypatingose aplin-  
kybėse. Lietuvoje neplevėsuos vėjo supa-  
mos trispalvės, veltui ieškos lietuviškosios  
akys vyties, negirdėsi nei galingų mūsų  
himno žodžių, nei paraduojančios lietuviš-  
kos kariuomenės skambių dainų, neskam-  
bės nė kartą nė laisvės varpas. Tą dieną  
gal tik garsesni atodūsiai pasigirs iš vieno  
kito grotomis išpinto kalėjimo lango, pa-  
slapčia nubrauks koks savanoris ar laisvės  
kovų invalidas ašarą.

Tik užsienio lietuvis galės pratarti lais-  
vesnį žodį, žadinantį šviesesnės ateities vil-  
tį, pasiskųsti su didžiuoju mūsų tėvynės  
mylėtoju poetu Gustaičiu:

Nelaimės tėvynės  
ant mano krūtinės  
išdegino kryžių, įspaudė giliai.

Minint Vasario 16, reikia turėti prieš a-  
kis, kad tas svarbus įvykis tai buvo tiek vie-

na grandis eilėje aukų ir kovų dėl tautos  
laisvės – savo gyvybės rizika knygnešiai ir  
slaptųjų kaimo mokyklų daraktoriai, savo  
kančiomis ištremtieji į Sibirą paruošė ke-  
lią tai didžiajai Lietuvių tautos laisvės de-  
klaracijai; o tūkstančiai žuvusių savanorių  
savo krauju tą deklaracijos mintį įvykdė.  
Be pirmųjų mes vargu ar būtume sulaukę  
tautos nepriklausomybės paskelbimo, o  
be antrųjų tas paskelbimas būtų nuskam-  
bėjęs kaip tautos troškimų aidas, netapęs  
kūnu. Taigi, kaip tauta nepasidarė nepri-  
klausoma per vieną dieną, taip ir nepri-  
klausomybės sukakties minėjimas neturi  
apsiriboti viena diena, juo labiau, kad lais-  
vės sukaktį mes minime, kai tauta yra ne-  
laisvėje ir tai reikalauja iš mūsų tų pačių  
aukų, kurias kitados tėvynei skyrė kny-  
gnešiai, slaptųjų mokyklų mokytojai, lietu-  
viai kunigai, savanoriai.

Kas reikia veikti, kiekvienas susipratęs  
lietuvis žino. Svarbu jausti savo pareigą, t  
tėvyne mylinti širdis bus išradinga ir gaus  
šimtus progų atiduoti savo patriotinei  
duoklei.

Visada turėtų būti gyvas mūmuse žodis,  
kurį kitados pratarė kaimyninės mūsų tau-  
tos – ukrainiečių – dainius Ševčenko:

–Atminkite brolius grandinėse, pri-  
sijunite prie jų skausmo ir mylėkite tė-  
sijunkite roe  
sijunkite prie jų skausmo ir mylėkite tė-  
v vyne. O, mylėkite ją atmindami jos  
skaudų likimą ir net paskutinę savo aki-  
mirką už ją pakelkite savo širdis į Dievą.“

Lietuva mums turi būti brangi kaip  
smūtkelis, tariant Putino žodžiais:

#### GALAS PATOGUMAMS

##### Vatikanas

Pop. Paulius VI sekmadienį  
kalbėjo miniai tikinčiųjų, susi-  
rinkusiai šv. Petro aištėje po  
jo langais ir tarp kitko pasakė:

„Pripratusiems patogiai, pra-  
bangiai ir gašliai gyventi ateities  
perspektyvos nežada nieko gera  
Pažangos laikotarpis neišgaravo  
Bet išsisklaido iliuzoriškas mo-  
derniško gyvenimo supratimas,  
kad jis turys būti prabangus, le-  
lengvas, laimingas, be vargo, be  
kantrybės, be pastangų ir ypač  
nesirūpinant jokiais dvasiško-  
miš vertybėmis...“

„Bendruomenini-socialinį sa-  
vo gyvenimą pavertėme kovų b  
be paliaubu. be meilės lauku. N  
Nevengdami nei smurto, žvėriš-  
kai reikalaujame savo asmeni-  
kų ir privačių teisių. Dažnai už-  
mirštame bendrąjį labą. Plačiau  
siai paplitę nusikaltimai atrodo  
virtę išstobulintu ir pelningu už-  
siėmimu, nors dar ir rizikingu ir  
gėdingu.“



Bernardas Brazdžionis

## ŠAUKIU AŠ TAUTA

Šaukiu aš tautą GPU užguitą  
Ir blaškoma it rudenio lapus:  
Į naują vieškelį, į naują buitį,  
Kur niekad šiaurūs vėjai neužpūs .

Šauliu lietuvių burtis prie lietuviu  
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,  
Kad tamsiame vidurnaktį nežuve  
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėt .

Iš sutemų, iš prieblandų išieikit,  
Uždekit naują ugnį širdyje,  
Vergams palikit vargo naktį klaičia. —  
Šaukiu aš. kūsų protėvių dvasia.

Šaukiu aš tautą, žemės pédoj gyvą  
Ir vyturėlio rytmečio maldoj,  
Ir žydinčią, kaip žydinčių alyvų  
Panemunių sodybose žiedai.

Šaukiu pavasrio pilkų vagų artoją —  
Tegu lig saulės kyla jo daina.  
Tegu laukai, tebu miškai kartoja:  
„Gana tulžies, gana mirties, gana.

Šaukiu aš darbo rankų milijonus  
Įsupti naujam darbymečiui varpus ...  
Į naujo džiaugsmo klėtis, naujo derliaus kluonus  
Ne kalinio namus, ne liūnus, ne kapus.

Šaukiu vardu aš jūsų vargo žemės,  
Balsu piliakalniui ir pievų ir miškų:  
Nekeršykit, kad keršto kraujo dėmės  
Nekristų prakeiksmu ant jūs vaikų vaikų .

Šaukiu iš amžių: — Ateities nevertas,  
Kas dabarties nedrįso tautai nešt,  
Kas posūnių žaizdas, širdy atvertas,  
Išdeginio liepsna veidmainiškos ugnies.

Šaukiu balsu tėvų dievų ramovės  
Ir jūsų krikšto atgaila šviesa:  
— Stovėkit amžiais čia tvirti, kaip saulė stovi —  
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia.

## ŠIAURĖS PAŠVAISTĖ

Lietuva — mano šiaurės pašvaiste  
Ir gėlė sidabrinų rytų,  
Kas krauju tavo veida nulaistė  
Ir ko raudį prie kryžkelės tu ?

Ak, raudočiau ir aš apkabinęs  
Tavo kojas gimtoj pakelėj,  
Kad iš tavo padangės lininės  
Kristų džiaugsmo dienos spinduliai,

Kad sugrižęs ant Nemuno krano  
Iš tremtinio kelionės liūdno  
Glausčiau, turtum relikvija šventa,  
Radeš slenkstį namų pelenuos.

Ak, norėčiau raudoti iš džiaugsmo  
Ir pajust, kad po kojom esi,  
Lietuva, žemės žodi švenčiausias,  
Lietuva, žemės laimė šviesi .

TEKALBA MUMS DIDYSIS MŪSU  
POETAS BRAZDŽIONIS

Didieji tautų poetai buvo tartum senovės pranašai. Jie jautriai juto ir išgyveno savo tautos nelaimes. Jie pramatė ir jos ateitį. Kartais jie rūščiai barė savo tautą, kam eina nedorais, pražūtin vedančiais keliais. Bet ir vėl guodė, kėlė jos dvasią, rodydami šviesią ateitį po visų vargų ir kovų. Poetas Brazdžionis turi daug ką pasakyti kiekvienam lietuviui.

## BE MOTINOS TĒVYNĖS

Malda

O Dieve, Tėve mūsų, mes skurdūs kaip našlaičiai,  
Be motinos tėvynės, be žemės be namų,  
Rasa savos malonės mūs krūtinės palaistyk,  
Suspaustas juodo vargo, nelaimių ir skausmų.

Pavargo mūsų kojos, pavargo mūsų širdys  
Be Nemuno pakrančių, be tėviškės kelių,  
Kaip paukščius be pastogpės Tu glauski mus ir šildyk  
Ir širdžiai negalėki ramybės spindulių.

Juodam varge paskendus ir mūsų žemė rauda  
Ir mūsų brolių dienos ir mūs tėvų kapai —  
Už Tavo vardą tremia, už Tavo maldą šaudo,  
Nutilo jau vargonai, nebeskamba varpai ...

O Dieve Tėve mūsų, globoki mūs tėvynę  
Ir naują laisvės rytą uždek jos danguje,  
Tėvugimto

Tėvų gimtojon žemėn tegrižta vėl tremtiniai,  
Kur teka amžių kraujas, kur šaukia Baltija.

## LIETUVIŠKAM ŽODŽIUI

O, mūs šventas lietuviškas žodi,  
Ilgą naktį vergijoje kalėjęs,  
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,  
Bet kaip laisvas pavasario vėjas.

Be tavęs daugel kryžkeliuos krito,  
Tau skambėt mūs padangę apgyne ...  
Nesulaukė jie tekančio ryto,  
Bet sulaukė Lietuva, jų tėvynė .

☿  
Jei tavęs nebekausto sugriuve  
Skaudūs pančiai ir grotos nutole,  
Šauk, vadink tu kiekvieną lietuvių,  
Šauk kovon nemarion, ne prieš brolių —

Šauk į žygį prieš svetimą jungą,  
Iš kapų pakilti vaidila, —  
Apie skaudų likimą ir sunkų  
Užmirštųjų dienų teprabyla.

Tepabunda krūtinės užmige,  
Tepradės mūsų širdys vėl plakti,  
Ir, išėję į vieškelį ūgi žygi  
Šviesiu rytu paversim tą naktį.

Piemenėlio dainoj iš pagojų  
Ir iš taklių seselės trinityčiuos,  
Ir pilkosios žemelės atrojų  
Maldose tu aidėk iš bažnyčių

P. ūs šventas lietuviškas žodi,  
Kaip ramunė mūs žemėj pražydes,  
Iš gimtųjų viensėdžiui sodžiu  
Tu skambėk stebuklingas ir didis .

Skambi tu Sibiro taigos,  
dejuoji tu kalinčiu broliu lūpos,  
aidėk, nenuitilk visame pasauly  
laisvųjų lietuvių pastogės.

## BENAMIŲ DAINA

Lietuva, Lietuva, tu kaip saulė gyva,  
Ir už rudenio debesio juodo,  
Tu benamiu sūnų už kalvų ir kalnų  
Ir daina, ir viltis, ir paguoda.

Tavo lygūs laukai, tavo pievų takai,  
Tavo vasaros aukštas dangus  
Šauks mane ir vilios — atgalios, atgalios,  
Sirdį skels tartum varpas -žvangus.

Be tavų spindulių, tavo žemės kelių  
Man pailso kelionėje kojos,  
Ir akis atsigaus laisvėj tavo dangaus,  
Ir širdis plaks tik tavo šilojuos.

Daugištremta sūnų už Altajaus kalnų,  
Daugel krito kovoj dėl tavęs, —  
Jų mirtis ir kančia, mūsų kelias nakčia  
Tavo laisvės rytojų pašvės.

Lietuva, Lietuva, tu kaip saulė gyva  
Ir už rudenio debesio juodo,  
Tu benamių sūnų užkalnų vandenu  
Ir daina, ir viltis, ir paguoda.



Birutė Pūkelevičiūtė, laimėjusi šių metų Draugo romano konkursą.



# Jaunystės Aidas

Lietuviškasis gyvenimas.

## LAIKAS IR JAUNIMAS

Negalime atsilaukyti laikui, tačiau jo pergale ne visada yra triuškinanti, nes laikas negali sunaikinti mūsų pasiekimų, nesvarbu, ar tai lietuvių kultūrinį palikimą ar auklėjimo rezultatus. Mus sendindamas laikas nėra pajėgus išrauti mūsų siekimų kovoti už savo krašto laisvę, už jos kultūrą ir tautinį tęstinumą išsivijoje. Ir jei mes nors kiek šioje srityje pasiekiam, mes galim didžiulius prieš pajėgųjį laiką, kad jis ne visai mus sunaikino, kad jis ne viską iš mūsų atėmė, kad liko mums dar darbai ir žmonės, kad liko tie, kurie lietuvišką darbą tęsia ir lietuviškąją kultūrą puoselėja. Ir juo daugiau ta prasme mes pasiekiam, juo mes esame išdidesni, nes taip laimime amžinumo dali.

Ir gera, kad tas mūsų jaunimas daugiau ar mažiau jungiasi į lietuviškąją veiklą, gera, kad yra vadovų ir globėjų, gera, kad atsiranda lituanistinių mokyklų mokytojų, su pasišventimu mokančių mūsų vaikus. Visa tai prisideda prie mūsų tautinio gyvenimo, mūsų lietuviškųjų metų pratęsimo.

Gyvenimo praktika parodė, kad kartais labai gerai lietuviškai mokas jaunuolis, gerai skaitas ir rašas, dingsta iš lietuviškojo horizonto, kad tiesiog nebeįmanoma jį surasti, kur jis yra ir ką veikia, o kartais silpniau moką, lieka savo lietuviškoje visuomenėje daugiau ar mažiau maišytis, vėliau ar kitu atveju pasirodo vėnėj ar kitoj veikloj, o ne retai ateina ir į pačius pirmuosius mūsų veiklos postus. Tokių pavardžių galima būtų išvardinti ne vieną.

Todėl dažnai kyla klausimas, ką reikia daryti, kad lietuviškasis liktų daugiau mūsų visuomenėj, kad jis ją męgtų, kad visa, kas lietuviška, nebūtų nuobodu, pertrauta, kad nebūtų per daug prievartas. Botaginė lietuviybė netoli tėveda, jos jaunuolis kratoji ir, kai jo nebepasiekia tėvo bausmė ir mokytojų malonūs ar ne tokie malonūs perspėjimai, vaikas pasitrauks, kad jokiomis avizomis, kaip nu-

trūkusio anklio, nebepriviliosi.

Lietuviškasis auklėjimas nėra tik vien gramatika ar kunigaikščių yrdai, bet šalia didingosios istorijos yra ir nepertolima herojinė praeitis ir pilkoji, kuri vaikams yra džiaugsmingoji, dabartis. Ir mokant vaikus ir auklėjant juos lietuviškoj dvasioj, reikia į tai atsižvelgti. Šalia didelių įvykių, šalia noro įsikišyti jaunimui istorinės tėvyinės meilė, šalia mokytojų pastangų išmokyti jaunuolį, kad jis prisimintų mūsų klasikus, reikia, kad jaunuoliui būtų atsakyta į klausimą, o kas yra dabar. Jie nuolat verkia, kad visur tik kalbama buvo ir buvo. Lietuvis jaunuolis, kaip ir visų, ir šio krašto jaunuoliai, nori žinoti, o kas yra dabar, ką aš galiu gauti dabar, ką tas visas mokslas man reiškia šiandien?

Be abejo į tai tegali atsakyti tik patys jaunesnieji. Mes dažnai pakalbame už juos, bet tegu kalba jie patys. Jų pačių paprasti žodžiai yra vertesni už iškilmingą, patetiką, deklaraciją ir švietimo reikalais priimtas rezoliucijas. Štai, kaip kalba jaunimas Jaunimo centro leidžiamo Mūsų žinių biuletenio jaunimo skyriuje "Mūsų jaunimo žodis", kurį redaguoja Danutė Bruškytė. Tame skyrelyje keletas studentų pasisako, kodėl jie pasirinko lietuvių literatūros kursą amerikiečių universitete.

Asta Paškevičiūtė sako: "Viena liko mūsų mintyse. Atrodo, kad mūsų lituanistinių mokyklų mokymo sistema nėra labai efektinga. Gaila, kad mes, besimokydami šeštadieninėse mokyklose, neišmokom ir neatsimenam užtenkamai lietuvių literatūros, kad dabar mums reikia imti šį kursą. Juk neužtenka išmokyti vien apie senovinius mūsų klasikus, žinoti, kas buvo ir ką sukūrė Donelaitis, Baranuskas, Žemaitė, Maironis ir kiti. Lietuvių literatūra nepasibaigė su nepriklausomybės praradimu". Gį patį redaktorė teigia: "Apie dabartinius išsivijoje ir Lietuvoje gyvenančius autorius labai retai teusi-



Žanetė Nikitin ir Silickas, ištikimieji „Jaunystės Aido“ ir „M. L. Mažiesiems“ redaktoriai.

## RELATÓRIO DA 3a. REUNIÃO DO III CONGRESSO PLJK.

Dia 3 de Fevereiro foi feita a reunião, tendo como objetivo os preparativos para o Congresso de 75. O local foi Caucáia do Alto no sitio do Sr. Albertas Magila.

Houve o comparecimento de poucas pessoas devido a motivos justificáveis, porém, pessoas que lá estiveram, alegando motivos próprios em seguida retiraram-se com promessa que retornariam, dentro de horas, mas não passou de promessas.

O Sr. Alfonso D. Petraitis fez uma pequena explanação sobre o que é o Congresso e seus objetivos. Também explicou o que é a Bendoromene e sobre as eleições que serão realizadas a 17 de março para escolha dos membros dessa organização. Ficou decidido que os representantes da Argentina, Uruguai, Estados Unidos e Brasil se reunirão em Porto Alegre em data a ser

determinada para discutir problemas referentes ao Congresso.

Aquelas que fazem parte da Bistine (secretaria) estão convocados para comparecerem ainda esta semana no próprio local para inicio dos trabalhos - (Dia 8/2 - 6a. feira).

Quanto a outra reunião, ainda não foi marcada. Quando soubermos a data, divulgaremos no „Mūsų Lietuva“.

A comissão organizadora do III PLJK, assim como os abaixo relacionados: Alfonso D. Petraitis, Roberto Magila, Helena Bareisis, Teresa Jocys, João Lukosevicius, Luis Alberto Andrade, Claudio Dilis, Hernani Edgar Abbruzzini, Sonia Bareisis, Lucia Bareisis e João Carlos Magila, agradecem à familia Magila por ceder-nos o sitio para esta reunião.

Helena Bareisis  
João Lukosevicius  
Teresa Jočys

mindavome šeštadieninėje mokykloje ir, prisimimus tuos, apie kuriuos kalbėjome, nutarėdavom šį kartą, tos lietuviškos litnygos neskaityti. Dar dabar atsimenu, kaip ankstyvesniųjų rašytojų parinktos novelių temos atrodė tokios nuobodžios. Būvau susidariusi nuomone, kad tais laikais rašydavo tik apie baudžiavos gyvenimo sunkumus, kurie man tada atrodė tokie netikri ir neaktualūs". Ir toliau ji pasakoja, kad universitete "visi norėjo gauti daugiau žinių apie lietuvių prozą. Dažnai girdimas pasisakymas buvo, kad studentai jautė, jog, besimokydami šeštadieninėje lituanistiniėje mokykloje, nepasisėmė tiek žinių, kiek galėjo, nesvarbu ar tai būtų mokinio ar mokytojo kaltė".

Tokie tad yra mokinių samprotavimai. Be abejo, nereikia norėti, kad mokiniai nustatinėtų programas. Mokykla yra mo-

kykla, tačiau į mokinių pageldavimus gal ir reikėtų atkreipti dėmesį, juo labiau tokių mokinių, kurie savanoriškai įsirašė į Illinois universitetą, studijuoti lietuvių literatūros. Ne todėl reikia jaunimui duoti naujesnių veikalų paskaityti ar supažindinti su naujesniais autoriais, kad šie geresni už klasikus, bet todėl, kad naujieji gali labiau patraukti jaunąjį skaitytoją ir labiau suartinti su lietuvių literatūra ir iš viso su kultūra. Šalia numatytos programos jaunimui reikia duoti ir tai, kas ji labiau patrauktų ir domintų, nes botaginė lietuviybė, kaip rodo praktika, ne visada atneša gerus rezultatus.

Laikas bėga, metai paliečia jaunus ir senus ir reikia, kad tas jaunimas lietuviškoju gyvenimu domėtusi daugiau pats, o ne varomas. O kad taip gali būti, liudija ir cituoti studentų pasisakymai.

Al. B.



# MŪSU LIETUVA

mažiesiems



## VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Po visą Lietuvą, po visą  
Dangun trispalvės žydrios kilo.  
Dainavo Nemunas, Dubysa  
Laisvos tėvynės džiaugsmą gilų.

Žygiavo gretos savanorių,  
Karių pulkai paraduos ėjo...  
Kai linke keliai prie altorių -  
Laimingą tėviškę regėjom.

Prie kapo savo brolio - kario  
Trimitam gaudžiant kaupėm ryžtą:  
Valio, Šešiolikta Vasario, -  
Vergijos dienos tenegrižta!

Per visą Lietuvą, per visą  
Gaili rauda šiandien nuplaukia.  
Vaitoja Nemunas, Dubysa...  
Kovoni! Kovoni! - tėvynė šaukia.

Jonas Minelga



RITOI   
RYTOI   
RYTOJ

AS VALGAU   
AŠ VALGAU   
AŠ VALGAO

JIS ĖINA   
IS EYNA   
JIS EINA

KOKS JO  
amatas?

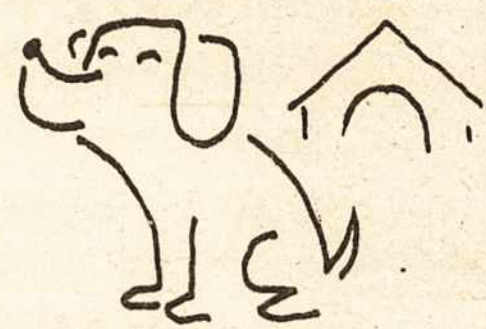
VĖSIUJA

GASKUNI

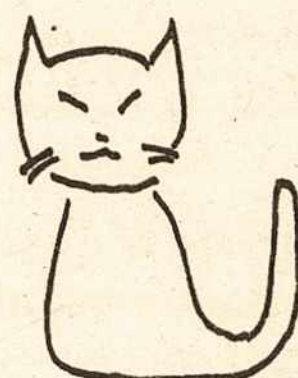
FEŠORIS

atsakymai: ↓  
AMATAS: SIUVĖJA,  
KUNIGAS, ŠOFERIS

## Žodynas



šuo



katinas



pelė



žuvis



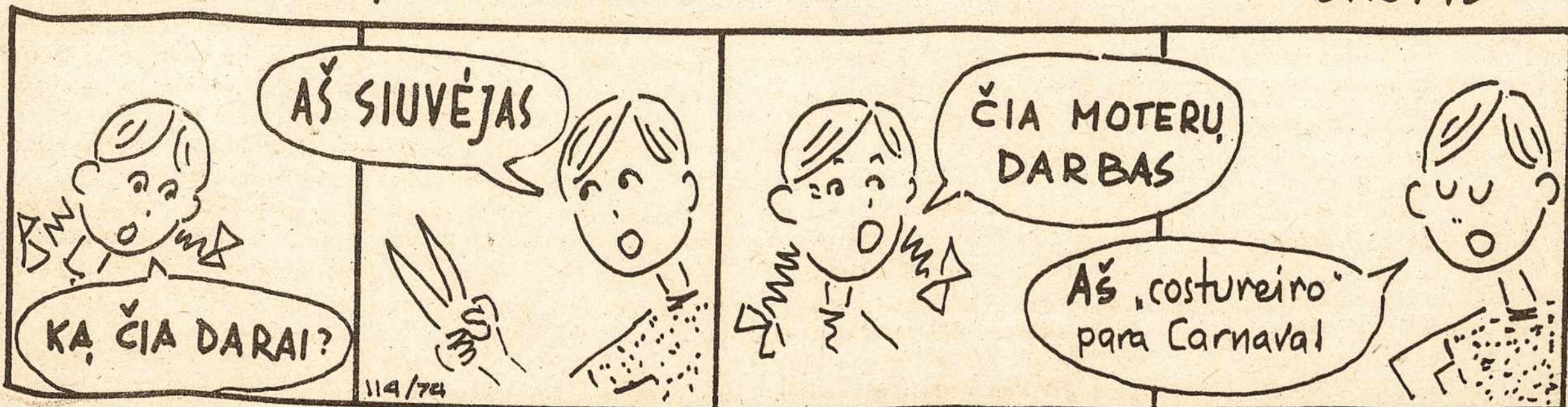
karvė



paukštis

## IRUTĖ IR KĖSTUTIS

D. BASTYS





# Literatūra ~ Dailė ~ Mokslas

## Nauji Rūtos ir Gliaudos kūriniai

Jurgis Gliauda ir Alė Rūta, jeigu juos abu sudėtum į dviejų lėkščių svarstyklės, tai bent vienu rimtu atveju turbūt išlaikytų pusiausvyrą — parašytųjų knygų gausumu. J. Gliauda nusvertų savo kolegę konkursuose laimėtomis premijomis (šiuo atžvilgiu jis yra visus svetur gyvenančius rašytojus pralenkęs). Jei pradėtume smulkmeniškai skaičiuoti ir tikrinti parašytųjų knygų ir jų puslapių skaičius, čia ir vėl, greičiausia, laimėtoju išeitų J. Gliauda. Bet bendrasis gamybos gausumo, darbštumo išpūdis apie abu šiuos rašytojus skaitančioje lietuvių visuomenėje maždaug vienodas.

Jurgis Gliauda, apskritai imant, kaip rodo jo rinkinys "Taikos rytas", novelėje jieško dažniausiai klasikinio sprendimo situacijomis, paties pavyzdinčiausio. Bent keliose ryškesnėse jo novelėse viską nulemia susidariusios ypatingos, dramatiškos situacijos, ir nebelieka vietos dviem kitiem labai laukiamam dalykam — žmogui ir gyvenimui. Skaitydami novelę "Viesulas", mes spėjame, kad veiksmas vyksta Amerikoje, kur siaučia didieji viesulai — tornadai ir kur be baimės galima vežiotis revolverį. Novelės Matas ryžtasi nušauti savo buvusią žmoną ir jos naują vyrą, vedamas kažkokio aklo pykčio, staugas prasiveržusio skyrybų metinių dieną. "Stirnių medžioklėje" visa ko centras yra Kasto žmonos fotografija, kuri iškrinta iš žuvusio Jočio kišenės. "Prie Amerikos vartų" novelėje Domas ir Klifko beprotiškai grumiasi kalnuose dėl dokumento išvažiuoti į Ameriką. "Sprendimo" Vaironių duktė ne tik užaugo, bet jau ir ištekėti ruošėsi, kai Šatūnas pradėjo piešti jos portretą, ir atrodo, kad tėvui per tuos metus niekada nebuvo nė į galvą atėjusi mintis įtarti dailininką tėvyste. Šitokių žymių, kad buvo siekta išpūdingų, netikėtų pabaigų, matyti ir novelėje "Trisdešimt sidabrinių" ir savo metu "Dirvos" premiją laimėjusiame "Žaizdre".

Atskirai paimtos, tos novelės gali būti ir išpūdingos visais savo netikėtumais (išskyrus "Prie Amerikos vartų", kuri, bent manęs, neįtikina, kad taip galėtų būti). Bet rinkinyje tas ramsytymasis situacijomis sudaro kartojimosi išpūdį, tarytum pagal panašų planą būtų norima išspręsti daugelio žmonių likimą. Kai situacijos viską išsprendžia, nebėra vietos žmonėms: jie darosi panašūs, situacijos įrankiai. Vaironiai maža kuo skiriasi nuo

Mato ir jo buvusios žmonos, Kastas nuo Jočio ar Mato.

J. Gliauda teoriškai tai puikiai žino, nes ta tema yra spaudoje rašęs ir praktiškai moka tai padaryti. Mano supratimu, tokiu gyvenimo pjūvio metodu yra parašyta didesnė rinkinio novelė "Lošėjų ratelis"; be kita ko, irgi laimėjusi "Dirvos" konkurso premiją, pati geriausia visoje knygoje. Kai mūsų novelistika pastaraisiais metais retai kada blykstelė labiau prasikišančiais perliukais, tam "Lošėjų rateliui" drįsčiau priskirti pirmąją vietą. Skaitydami turi prieš akis puikiai parašytą lietuviško gyvenimo iškarpa. Joje žmonės vienas nuo kito skiriasi, nors kaikiuriems jų nupiešti rašytojas tesunaudojo labai mažą žodinių dažų. Ir tas jų gyvenimas, kiek jis sukasi apie lietuvišką klubą, kaip ant delno parodytas net su žvilgsniu atgal. Vargu ar atsirastų specialistas, kuris pajęgtu irodyti, kad tie novelėje vaizduojamieji žmonės gali būti lietuviai, bet gali būti ir nelietuviai.

J. Gliauda gal bus norėjęs knygoje labiau išskirti antraštinę novelę "Taikos rytas" — apie poetą Donelaitį. Tas gabaliukas turi išlaikytą nuotaiką, bet yra mažas. Dėlto nėra ko norėti, kad pasiektų "Lošėjų ratelio" svorį. Stambus dalykas "Šalia milžinų" turi net kelias istorijas: Valančiaus ir Daukanto, karščių kunigų gyvenimo, verpėjų ir Marelės su Kiprijonu. Tas kelių istorijų pasakojimas gal ir būtų kliūtis šį kūrinį priskirti novelės žanrui. Greičiau būtų romano epizodas.

\* \* \*

Alės Rūtos rinkinys "Po angelų sparnais" daug margesnis. J. Gliaudos rinkinio 229 puslapiuose turime tik 15 dalykų, įskaitant vieną eilėrašį. A. Rūtos knygos 191 puslapyje išspausdinti net 25 kūriniai. Kai daugiau istorijų, tai daugiau problemų ir žmonių. O ir į lietuvišką gyvenimą A. Rūta dažniau atkreipia dėmesį. Nuskriaustu me J. Gliaudą, jeigu sakytume, kad jis kitataučiuose jieško savo novelėms temų. Jo novelėse pasakojama apie lietuvius, bet jo dėmesys daugiausia sutelktas vis į tuos žmonių interesų susidūrimus — į vieno netikėtą atradimą, kad medžioklėje nušautas draugas bus buvęs žmonos meilužis, kito staigų pasiryžimą nušauti buvusią žmoną ir jos vyrą ir t. t. Tie interesai yra visa ko centras ir bendražmoniški.

A. Rūta dažniau susloja ties lietuviškais reikalais, ne vien

ties lietuvišais žmonėmis. Žinoma, ji nekarta nukrypsta į sentimentalumą, pasakodama apie savo dažniausiai vis gerus žmones. Ir ta jos paties pirmojo apsakymo "Naktis" Mary tokia gerutė, ir novelės "Spalvos liejasi" našlė Margarita, ir "Širdis drožlėse" abi moterys, ir "Mirtis nugalėta" Juozas, ir "Atminimu" Varnelė, ir "Tvirtovės" Anužis, ir "Aukų lapo" aukų rinkėjas, ir "Testamento" Lazdinis, ir titulinio "Po angelų sparnais" Franceska. Prašytusi išvada, kad žmonės jai turi būti geri, ne tik teigiami, bet dažnai ir pavyzdingi, pamokantys, su didaktiniu atspalviu. Tokia išvada prašosi ne tik iš suminėtuju novelių, bet ir iš eilės kitų, pavyzdžiui, iš tų apie balius ("Atraičytos rankovės" ir "Mozaika").

Tame A. Rūtos knygos margumyne yra ir noveliškai parašytų dalykų, tik gal be tokių stiprių lemtingų sprendimų kaip J. Gliaudos. Savo skoniui pačiu geriausiu knygos kūriniu laikyčiau "Mažąją sceną", nedidelę novelę, bet atskleidžiančią ir vieno lietuvių pakankamai dramatišką istoriją, ir aplinką, kurioje jam tenka dirbti ir gyventi. Ją drįsčiau rikiuoti prie J. Gliaudos "Lošėjų ratelio".

Tarp tokių pirmaujančių novelių būtų skirtinos "Po angelų sparnais" ir "Testamentas". Deja, pirmoji jų vaizduoja vienos italų šeimos gyvenimą, ir joje prasiveržia sentimentalumas. Antrojeje vaizduojami lietuviai, bet ji kažkaip iškrinta iš rinkinio dėlto, kad parašyta literatūrinių šampų stilium, šiai mūsų rašytojai visiškai nebūdingu.

Noveliškų dalykų rinkinyje

Tesinys 8 psl.



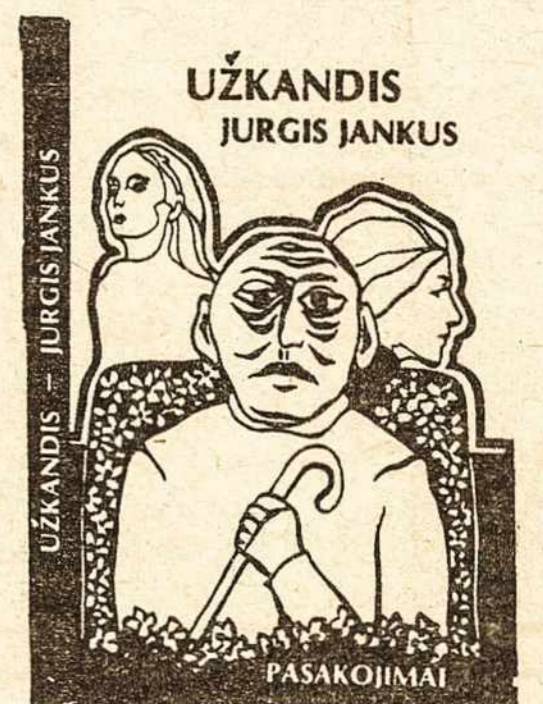
• Liūnė Sutema. **BAD-METIS.** Eilėraščiai. 1972. 88 psl. Aplanką piešė Dalia Lukošūnaitė. Išleido Jūrų skautijos korporacija Gintaras. Tiražas 300 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

Vincas Trumpa  
NAPOLEONAS  
BALTIJA  
AMERIKA



• Vincas Trumpa. **NAPOLEONAS BALTIJA AMERIKA.** Istorinės sintezės bandymas. 252 psl. 1973. Aplanką piešė Vytautas O. Virkau. Išleido Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas. Tiražas 890 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

• Dr. Stasys Jankauskas. **VETERINARINĖ MEDICINA NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE.** 228 psl. 1973 m. Išleido Amerikos Lietuvių Veterinarijos Gydytojų Draugija. Spaudė Draugo spaustuvėje Chicagoje.



• Jurgis Jankus. **UŽKANDIS.** Pasakojimai. 220 psl. 1973. Aplankas Rimo Laniausko. Išleido Ateitis. Spaudė Tėv. Pranciškono spaustuvė Brooklyne.



# KOMPIUTERIS

## Atsiradimo istorija

Zmogus jau seniai skaičiavo, vartodamas rankų pirštus, kurių, kaip žinoma, yra dešimt. Iš čia atsirado ir dešimtainė sistema.

Beskaiciuojamas pirštais, žmogus pastebėjo, kad greitai jų prietruksia ir reikia skolinis pas kamyną. O tas kamynas nevisuomet priimanas. Pradeta ieškoti naujų skaičiavimo būdų. Vieni varžojo akmenukus, kiti rūsio mazgus, o dar kiti ranie pagamukus.

Manoma, kad pirmoji skaičiavimo mašina atsirado Kinijoje apie 600 metų prieš Kristų. Pavadinta ABACUS, ši mašina buvo padaryta iš medinio remo, siūlų ir akmenukų. Akmenukai buvo suskirstyti po devyonis ir perverti siūlu taip, kad būtų galima juodinti nuo vieno remo krašto iki kito.

Pirmas su juo važiavo vienetas, antras dešimtis ir t. t. Įdomu paminti, kad ABACUS dar vartojamas kai kur Japonijoje ir Kinijoje.

Iki 17-to šimtmečio jokių skaičiavimo mašinų nebuvo išrasta. Apie 1614 m. vienas skotas Jonas Napier išrado logaritmų lentelę, kuri davė pagalbą skaičiavimo priemonėi, pavadintai „Napier kauliai“. Ši priemonė atrodo kaip maza dėžutė su daugybe keitukampinių kauliukų, panasių į omino. Su šiuo aparatu buvo galima sudėti, atimti ir padauginti skaičius, panasiai kaip su Abacus.

Neužilgo vienas anglas, William Oughtred, pritaikė Napier idėjas pirmajai skaičiavimo liniuotei pagaminti, kuri patojuvinta tebevartojama iki šiai dienai. Apie 1642 m. garsus prancūzų matematikas Blaise Pascal padarė pirmąją sudėjimo mašiną. Mašina atrodo kaip maza dėžutė su langeliais, pro kuriuos matėsi skaičiai. Viduj buvo eilė mažų ratukų. Kiekvienas ratukas turėjo po dešimt dantukų ir, pasukdamas rankenėlę, Pascal parodė, kad žmogus galėjo sudėties ir atimties veiksmus atlikti automatiškai. Panašią mašiną buvo padaręs vokiečių Baronas von Leibnitz. Su jo mašina buvo galima ir padauginti. Pascal ir Leibnitz davė pagrindą kitoms, kurie vėliau padarė elektrines skaičiavimo mašinas.

Bet skaičiavimo mašina dar nėra pilnas kompiuteris, kuris gali ne tik skaičiuoti, bet ir skaityti ir atsimiti duotus išakymus bei skaičius.

Svarbus išradimas buvo prancūzo Joseph Marie Jacquard staklės, padarytos apie 1801 m. Jos veikė mechaniškai, pavartojant ilgą popierinę skylėtą juostą.

Pagal Jacquard principą apie 1890 m. amerikietis J. Hollerith padarė pirmąją skaičiavimo mašiną. Ši mašina galėjo suskirstyti informacijas arba skaičius į numatytas dalis, pavyzdžiui, pagal alfabetą. Vietoj Jacquard juostos, Hollerith pavartojo popierines korteles. Tuo laiku buvo

# VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

(Tąsa iš praeito Nr.)

Stefanija Rūkienė

## Vaikai be vaikystės džiaugsmo

Meškų nebijome, nes jos į vidų neįeis, ir greit užmigome. Nepažįstamų ir klajojančių žmonių čia nesigirdi, nes svetimasis, nežinodamas apylinkių, pasiklystų miškų glūdumoje ir niekada neišeitų.

Prabudau jau gerokai prašvitus. Guliu ir džiaugiuosi, kad niekas manęs keikdamas nežadina ir nevaro į darbą. Jau galvoju apie pusrytį. Vaikai šį tą turėjo įsidėję iš namų, bet reikia jiems išvirti šilto viralo. Išviriau sriubos, bet mėsą palikau pietums. Kai pusryčiai buvo išvirti ir saulutė gerokai pakilusi prižadinau savo darbo brigadą. Vaikus kėliau ramiai ir švelniai budinau. Jie, pripratę prie grubaus elgesio, buvo kiek sumišę ir nežinojo kaip laikytis. Visi kėlėsi nemurmėdami. Mačiau, kad su jais sugyvensiu ir susikalbėsiu. Snauduliui nuvaryti patariau nusipraus-

įsteigta bendrovė, pavadinta IBM vardu. Pagal Hollerith principą šių laikų kompiuteriai gali spręsti visas skaičių problemas ir išakymus. Iš tikrųjų pirmąją tikrą kompiuterį buvo sugalvojęs apie 1820 metus anglas Charles Babbage. Panaudojęs Pascal ir Jacquard idėjas, Babbage sudarė pilnus planus, bet dėl finansinių sąlygų savo skaičiavimo mašinos negalėjo padaryti.

Pagaliam apie 1940 m. Harvard Universitete, Amerikoje, dr. Howard Aitcen padarė pirmąją tikrą kompiuterį. Jo projektą finansavo IBM bendrovė.

Šis kompiuteris buvo sudarytas iš paprastų elektro-magnetinių dalių, panašiai, kaip Bell-telefonai. Aitcen kompiuteris vartojo tokias pat popierines korteles, kaip Hollerith mašinos.

Laikui bėgant ir priemonėms tobulėjant, Amerikoje ir Anglijoje atsirado nauji kompiuteriai. Jie buvo padaryti universitetuose ir vartojami matematikos ir kitų mokslų darbuose. Vėliau, sekant IBM pavyzdžiu, atsirado kitos firmos, kurios taip pat gamino kompiuterius.

Šių laikų kompiuteriai yra daug greitesni, tikslesni ir galingesni negu pirmieji. Daugelis įmonių šiais laikais visai negalėtų išsiversti be kompiuterių. Žmogus nebūtų galėjęs vaikščioti ant mėnulio be šito svarbiausio dvidešimtojo amžiaus išradimo.

Kitą kartą pamėginsiu išaiškinti, kaip šių laikų kompiuteris skaičiuoja, skaito ir rašo.

(E. J. J. J.) Petras Viržintas



ti. Užpyliu jiems ant rankų vandens. Bur-nas nusiprausę, jie nusišluostė rankovėmis, o laukų vėjelis baigė džiovinoti.

Tuoju papusryčiauome. Trumpam dar užsukome į žirnius pasiganyti ir nuėjome kariauti su Sibiro laukų usynais. Dirbome sąžiningai, stengėmės išpildyti normą, bet nenorėjome ir pervargti. Gaila man buvo tų vaikų vargdienėlių, nors gal išaugę kai kurie iš jų bus geri komunistai ir nekaltų žmonių dėdikai. Visai komunistinė sistema su savo organizacijomis ir valdiškomis mokyklomis sparčiai žaloja jaunimą.

Šios dienos mano bendradarbiai yra vaikai, kurie neturėjo vaikystės džiaugsmo ir pramogų, visai nematė žaisliukų, blogai maitinosi ir gauto maisto pakako tik gyvybei išlaikyti. Apie gerą vaikų augimą ir išsivystymą čia niekas nesirūpina, nes partiečiams rūpi tik sotus ir geras šios dienos gyvenimas. Žinoma, matant skurstančius vaikus, tėvams skauda širdis, bet jie jaunajai kartai nieko negali duoti, nes vos tik sugeba apginti šeimą nuo bado ir apsaugoti nuo žiaurių Sibiro šalčių.

## MŪSŲ KARVUTĖ

Ravėdami plačius kolchozo laukus ir skurdžiai maitindamiesi, praleidome kelias dienas. Vieną vidurdienį grįžome pietų. Tuoju užkaičiau sriubą, o vaikams liečiau truputį pagulėti ir pasilsėti. Vieni prigulė, kiti susėdo aplink laužą ir šildėsi, o mergaitės šlavė ir švarino kulistaną.

Mano akys laksto po plačius javų laukus, kurie man priminė Ariogalos apylinkėje siūbuojančias javų marias. Staiga pamatau, atėina pas mus iš taigos maurodama graži žala karvutė. Atskubėjo prie manęs ir sustojo. Aš ją paglosčiau, pakasiau kaklą. Ji man atsilygindama liežuviu lyžtelėjo ranką. Tešmuo didelis ir pritvinkęs. Matyti, kad jau kelios dienos nemelžta. Dabar pati atėina pas žmones ir prašosi pamelžiama.

Tuoju ištuštinu atsivežtą iš Lietuvos savo aliuminį puodą. Pasišaukiau vieną mergaitę ir pastačiau ją su pluoštu šakų baidyti karvytę puolančius uodus, o aš pradėjau melžti. Kitoms mergaitėms pasakiau, kad tuoju tyliai surinktų vaikų indelius ir atneštų man. Primelžiau pilną puodą, kuriame tilpo apie tris litrus pieno, ir išpilsčiau į atneštus puodukus. Primelžiau antrą ir trečią puodą ir pieną išdalijau savo darbo brigadai. Neprašyta karvytė mums atnešė daugiau kaip dešimt litrų pieno.

Pamelžusi pakasinėjau karvytės kaklą, paglamonėjau ir paprašiau, kad dar kartą pas mus ateitų.

## NAUJI KŪRINIAI

iš 7 psl.

yra ir daugiau. O kad A. Rūta nesistengia įieškoti sprogdinančių situacijų, tai turbūt ir dėlto, kad tai nesiderintų su jos moterišku švelnumu. Dvi vaizgantišku "Rimų ir Nerimų" paralelizmu gyvenančios "Širdies drožlėse" novelės šeimos kito rašytojo rankose gal akis išsidraskytų ar plaukus nusirautų, o Alės Rūtos plunksna leido joms dovanėle išspręsti įtempimą. Iškarpoje iš senųjų lietuvių gyvenimo "Dvyliktoje gatvėje" pa-baiga taip pat netikėta, bet Kazimierienė kitatautę būsimąją marčia sutinka, atrodo, su atlai-

dumo ašaromis. Kiek dramatiškiau baigiasi tokios istorijos, kaip "Pirmo pasikalbėjimo" tėvų, kurie kalė pinigą, bet užmiršo pasirūpinti dukters sveikata, ar "Leiskit mane namo".

K. Abr.

\*) Jurgis Gliuda, TAIKOS RYTAS. Novelių rinkinys. Nidos Knygų Klubo leidinys 88 nr., 1972 m. Alė Rūta, PO ANGELŲ SPARNAIS. Novelės. Nidos Knygų Klubo leidinys 89 nr., 1973 m. (Kaina: po 4 dol. arba 1.60 svaro, nariams 2.70 dol. arba 0.80 svaro; kietais viršeliais 0,65 dol. arba 0.20 svaro daugiau).

Kaip tik šionai išmokau vertinti mūsų tautos tūkstančių metų kultūros ir jos palikimo didingumą. Mūsų vargšė, nelaiminga tauta gali didžiulius savo tūkstančių metų kultūrą. Ji turi visai skirtingas garbes, išminties, kvailumo ir teisėtumo sąvokas. Mūsų tautos tradicinės, etinės ir estetiškos sąvokos pasidarė man mastu. Aš didžiuojuos, būdamas įkaitu už tokia didžiulį vidinę kultūrą... Mums rūpi pagrindinis dalykas: išlaikyti mūsų žmonišką garbingumą, mūsų tradicinę etinę ir estetinę kultūrą...

Balys Sruoga, Stutthofa kacetu kalinys  
Iš 1945.I.II.14 laiško žmonai ("Laikas",  
1969.XI.24)

Šiuo metu reikia ieškoti naujų prasmų skausme, nesėkmėse, mirtyje ir pražuvimo pavojuje, kad neapimtų baimė ar net siaubas. Koncentruotis į esminius dalykus reiškia atsizadėti kai kurių partinių varžtų, nebereikšmingų praeties sambrūjų ir glautis į vientisą tautinę šeimą - Lietuvių Bendruomenę. Stovėti prie esminių dalykų dar reiškia kreipti pilną dėmesį į savas parapijas, jaunimą ir spaudą.

Tėvas Leonardas Andriekus, OFM  
(Darbininkas, 1969.XII.19)

MINTYS

APIE

SAVO

TAUTĄ

IR

TAUTINĘ

BENDRUOMENĘ





## PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

### BR. L. BENDRUOMENĖ RINKIMŲ NUOTAIKOS

Artėja Brazilijos Lietuvių Bendruomenės rinkimai. Vyksta pasitarimai veikėjų, siūlomi kandidatai, sudaromi ateities projektai. Kaip ir visuomet, tiki masi naujų jėgų, naujų planų, geresnių rezultatų.

Savaime iškyla klausimas, o kas gero buvo Bendruomenės iki šiol nuveikta? Kokie rezultatai pasiekti per praėjusius dvejus darbo metus? Be abejo valdyba patieks savo darbuotės apyskaitą ir bus galima vėliau pasvarstyti teigiamus ir neigiamus praeities taškus.

### O kaip su ateitimi?

Visų akys krypta į jaunimą. Ne vien pas mus, o visur tikimasi daug iš jaunų jėgų. Suprantama, kad vieno jaunimo neužtenka. Dar ilgai reikės ir vyresniųjų pagalbos. Lygiai kaip suprantama, jog atėjo laikas pagalvoti, kas paims L. Bendruomenės vaitą čia, pas mus.

Kiek teko išsikalbėti su atskirais asmenimis, girdėjau tikrai gražių minčių, siūlymų, projektų. Kas nesuprantama, tai kad daugelį atvejų tų minčių autoriai, pakviesti prisidėti jas realizuoti — nesutinka.

Jeigu pas mus trūktų minčių ir projektų, tai turėtume pastatyti ant mūsų ateities kryžių. Bet kai turime puikių projektų ir pasiūlymų ateičiai, tai dar ne viskas yra dingę. Tik mirę žmonės nebeplanuoja.

### Kas įvykdys tas svajas?

Kalbū čia ne apie kokias fantazijas, bet apie tikrai realius ir skubiai atlikti reikalingus mūsų kolonijoje projektus. Jai kas jau iš mūsų paseno ne vien amžiumi bet dar labiau surambėjo dvasia, tai gal tikrai nebegalima nieko iš jų laukti. Bet tie, kurie dar neturėjo progos parodyti savo pajėgoms lietuviškame veikime, dabar turi prieš akis geriausia progą — paskirti dvejus metus savo laisvalaikio tėvų žemės ir savo tautos labui.

Praeitį nekartą parodė, kad tie žmonės, už kuriuos niekas nėra cento nebūtų lošęs, kad jie kada nors prisidės prie lietuviškos veiklos, šiandien pasirodė daug patvaresni darbuotojai, daug energingesni, negu tikėtasi. Nėr abejonės, kad ir mūsų tar-

pe yra nepaprastai daug gero elemento, kuris pajėgtų pajuodinti kietą veiklos dirvoną.

### Prisidėti ir pakviesti ir pakviesti

Artėjant Bendruomenės rinkimams, peršai ši viešintėlė pagrindinė išvada: Jei kas dar turi gerų minčių ateičiai, tai dabar gera proga joms parodyti, kandidatuojantis į Tarybos rinkimus. Ir ne viena-tai. Jei kas žino tinkamų tam darbui žmonių, kurie gal nedrįsta patys ateiti ir pasisiūlyti, ar gal neturėjo progos arčiau susipažinti su lietuviška veikla, juos pakviesti tam reikalui.

### Ko mes nepadarėm?

Pažvelgęs į praeitį, žmogus visuomet pamatai savo klaidas ir nesekmes. Kartais laik

nesekmes. Kartais laikas jau yra praėjęs ir nebėr galimybės, nebėr antros progos viską tinkamai praveisti, išrišti. Kodėl tad nepamastyti ir pavesti kitiems arba pakviesti daugiau talkininkų, kad nevien tas ar kitas nesekmes išlygintų, bet kartu ir naujas gaires nustatytų ateičiai. Ko nepadarėm mes vieni, su talka galima padaryti ateityje. Kur neužteko mūsų pajėgų ir sugebėjimų, ateityje naujos jėgos, kiti planai, kitokios taktikos gali tas kovas laimėti.

Viso pasaulio lietuviai, susijungę į tą didelę šeimą, vadinama Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, dideliais žingsniais eina pirmyn savišalpos, kultūros, mokslo, meno, ir politikos srityse. Prisidėkim ir mes prie to svarbaus darbo. Brazilijos lietuvių kolonija turi teisės laukti iš mūsų šviesesnės ateities. Mes turim jėgų, galim ją sukurti, tik reikia visiems vieningai prisidėti prie bendro darbo visų labui.

Alfonas D. Petraitis

### BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS BEI REVIZIJOS KOMISIJOS RINKIMAI

BUS SEKMADIENĮ KOVO  
MĖNESIO 17 DIENĄ.

Kokius žmones išsirinksim, tokią turėsime Tarybą ir Valdybą, tokią ir Bendruomenę. O ką išrinkti, tai priklauso nuo Jūsų!

## IŠ MUZIKŲ VEIKLOS

— Moterų choras organizuojamas New Yorke. Inicijatyvos ėmėsi buvusios Operetės choro kelios narės ir kviečia moteris jungtis į chorą. Choro vadovu kviečiamas muzikas Vytautas Kerbelis.

— Bažnytiniai chorai, kurie veikia Apreiškimo, Angelų Karalienės ir V. Atsimainymo parapijoje (visi New Yorke) yra šiemet sustiprėję. Kalėdų švenčių metu visi chorai atliko gražią kalėdinių giesmių programą prieš Bernelių mišias vidurnaktį.

— Lietuvių Muzikologijos Archyvas prieš Kalėdų šventes išleido 26 puslapių leidinuką angliškai apie Juozą Žilevičių, lietuvių muzikologą. Straipsnį parašė Leonardas J. Šimutis, muzikos daktaras. Leidinys iliustruotas, parinkta įdomių nuotraukų iš praeities. Iš leidinuko visi, kurie domisi muzikos istorija, galės susidaryti vaizdą, kas buvo lietuvių tautoje. Išleidimą finansavo Valdas Adamkus. Spausdino Morkūno spaustuvė. Leidinuką švenčių proga kaip pasveikinimą atsiuntė prof. J. Žilevičius, drauge pridėdamas ir kortelę, pagamintą specialiai Liet. Muzikologijos Archyvui.

— Vilties choras Philadelphijoje išleidžia religinių giesmių plokštelę. Chorui diriguoja Leonardas Kaulinis.

— Sydnejaus naujųjų operos rūmų atidarymo proga surengtuose tautinių grupių koncertuose muz. Br. Kiverio vadovaujamos "Dainos" choras atliko rengėjų komisijos pasirinktas dainas "Anoj pusėj Nemunėlio" ir "Voveraitė", tautinių šokių grupė "Grandinėle" — "Malūnā". Operai Australijos Lietuvių Bendruomenės vardu A. Milvydas ir N. Liutikaitė padovanojo E. Lašaičio ir J. Gudaičio sukurta lietuvišką pakelės koplytėlę, kuri bus išstatyta naujuosiuose rūmuose.

— Solistė Gina Capkauskienė kovo mėnesį išvyksta į Australiją ir koncertuos didesnėse lietuvių kolonijose. Priėmimu ir koncertų paruošimu rūpinasi Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto taryba.

Nuo kompozitoriaus K. V. Banaičio mirties per Kalėdas suėjo dešimt metų. Kompozitorius, atvykęs į šį kraštą, gyveno Brooklyne, čia ir mirė 1963 gruodžio 25.

— Chicagos Lietuvių opera naujame sezone statys G. Verdi

operą "Kaukių balius". Vynausiu meno vadovu bei dirigentu pakviestas maestro Vytautas Marjošius. Dekoracijas sukurs Adolfas Valeška.

— Kompozitoriaus Miko Petrausko 100 metų gimimo metinės buvo paminėtos Valstybinėje filharmonijoje, Vilniuje. Šia proga atidengta paminklinė lenta, pažymint, kad 1906 buvo pastatyta jo parašyta pirmoji lietuviška opera "Birutė".

### TIKĖJIMAS Į LIETUVOS PRISIKĖLIMĄ

Iš 1 puslapio

tų lietuvių negali turėti nei savo laikraščio, nei mokyklėlių. Krašte nėra jokios žodžio, susirinkimų, spaudos laisvės. Lietuva — katalikų kraštas, o ten negali išeiti joks katalikų laikraštis, negali gyvuoti jokia katalikų organizacija ir visas katalikų gyvenimas pavestas žandariškai ateisto kontrolei.

\*

Kaip Vasario 16 signatarai sunkiausiose okupacinėse aplinkybėse nepabūgo pasauliui paskelbti laisvės ir tiesos žodį, taip mes turime plačiajam pasauliui skelbti apie kruviną kolonialinę, imperialistinę priespaudą mūsų tėvų žemėj, reikalaudami laisvės, nesigailėdami tam nei laiko, nei jėgų, nei lėšų, vadovaujantis principu, kuriuo vadovavosi Lietuvos laisvės atkūrėjai: "Gyvenimas, paskirtas Lietuvai, bus vertingesnis už gyvenimą, paskirtą sau" (J. Gliuoda, Sunkiausių keliu, 208 psl.).

\*

Vasario 16 mūsų sieloje išugdė tą jausmą, kurį Brazilijos poetė, nelietuvė, Rachel Portella išreiškė eilėraščiu: "Tu esi, Lietuva, tas Altorius, / Ties kuriuo šitą valandą liūdna / Meldžias klupusi siela manoji, / Trokšdama tau geresnio likimo".

Tiesdami maldaujancias rankas į dangų, kad paskiau stipriau patys galėtume griebtis laisvinimo darbo, mes skelbiame tikėjimą į laisvą Lietuvos ateitį, kaip tai garsino velionis F. Kirša: "Ir mano tėvynė iš dumbolino duburio versmės feniksu kelsis".

Šiandieną mums taip aiškiai švyti Chicagos lietuvių savanorių vėliavoje išrašytas šūkis: "Dieve, padėk, tėvynę ginam".

J. Pr.

### NAMIE KALBAMĖS TIK LIETUVIŠKAI



# MŪSŲ ŽINIOS

## VASARIO 16-OS, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINĖJIMAS

sekmadienį, vasario 10 dieną. Jį rengia visos São Paulo lietuvių patriotų organizacijos ir sambūriai. Jų atstovai, susirinkę sausio 25 d. Jaunimo namuose sutarė tokią programą:

Iškilmingos mišios 11 valandą Zelinos bažnyčioje;

Iškilmingas minėjimo aktas šv. Mykolo Arkangelo kolegijos salėje 16 valandą. Meninę programą dalį atliks LK Bendruomenės choras ir taut. šokių sambūriai.

## KELIAUKIM KARTU Į RIO DE JANEIRĄ

Liet. Kat. Bendruomenės choras vasario 15-os naktį dviem autobusais keliaus į Rio de Janeiro. Ten jis Vasario 16-os minėjime giedos katedroj pamaldų metu ir minėjimo akte atliks meninę programą. Tai bus vasario 17, sekmadienį. Šeštadienis, vasario 17 bus laisva diena susipažinti su gražiausiuoju pasaulio miestu. Į S. Paulį sugrįšime vasario 17-os dienos pavakarę.

Norintieji dalyvauti užsirašo vakare pas p. Kazį Triubą Jaunimo namuose, arba pas V. Tatarūną telefonu 273-5799, arba pas prel. P. Ragažinską, tel. 274-22-95. Kas pirmiau užsirašys, tas važiuos.

## ŽILVITIS ŽALIUOJA

Praėjusį sekmadienį Zeliną pakartota Vyt. Alanto komedija „Visuomenės Veikėjai“. Vakarą organizavo „Žilvičio“ tėvų komitetas. Pasižiūrėti susirinko dar virš šimtinės tautiečių.

Prieš vaidinimą vėl pasirodė pirmieji žilvitiečiai – šį kartą su dainom ir tautiniais šokiais Nedrąsiai, bet švelniai, 8 mergaičių būrelis (Laima ir Audra Vosyliūtės, Silvija Bendoraitytė, Vanda Pilypavičiūtė, Arletė Dyltė, Tania Eimantaitė, Claudetė Kairytė ir Nilza Guzikauskaitė) padainavo 3 dainas: „Saulutė nusileido... Greitai, greitai laikas bėga“, ir „Stoviu aš parimus“. Pianu akompanavo p. Feliksas Girdauskas.

Tautiniu šokių grupė, kurią moko „Nemuno“ vadovas Jonas Lukoševičius, grakščiai pašoko 3 taut. šokius: Čigonėlj, Ketvirtainj ir rugučius. Šokiam grojo Reinaldas Putvinskas.

Platus vaidinimo aprašymas tilpo lapkričio mėn. M. Lietuvoje.

„Visuomenės Veikėjų“ proga, „Žilvičio“ tėvų komitetas susitarė praplėsti savo veikimą ir pasivadino „Dramos mėgėjų ratelis „Žilvitis“. Jam vadovaus didelis lietuviško veikimo entuziastas inž. Arūnas Steponaitis.

Į ratelį įsijungė beveik visi „Visuomenės Veikėjų“ artistai ir virš tuzino lietuviškai kalbančio jaunimo. Tikimasi, jog laikui bėgant, skaičius dar padidės. Juk S. Pauly dar yra daug lietuvių, įvairaus amžiaus, branginančių tėvų kalbą, papročius, žaidimus, dainas, šokius ir tt.. Tik tai reikia visiems bendromis jėgomis kovoti prieš visus tykojantį bendrą priešą nutautėjimą. Šito tikslo Žilvitis siekė nuo pirmųjų veiklos metų, rengdamas lietuvių visuomenei įvairius kultūrinius parengimus. Reik tikėtis, kad to bus siekiama ir ateityje.

Šia proga tėvų komitetas prašo pranešti, kad jo globojamas „Žilvičio“ fondas, per eilę metų telktas per kultūrinius parengimus jaunimo stovyklos reikalui jau pasiekė 5000 kruzeirų. Nutarta dabar fondą uždaryt pinigais palikt banke, iki bus suorganizuotas stovyklavietės pirkimas. Kitam reikalui ši suma negali būti panaudota.

Vėliau bus paskelbta tiksliai „Žilvičio“ pinigine apyskaita, o taip pat ir naujojo vadovo planai tolimesnei veiklai.

V.M.

## UŽSIMOKĖJO M.L.

Po 36 kr. Antanas Strole, Kaz. Lipas.  
Po 40 kr. Antanas Jočis, Antanas Tininis, Juozas Širvikas. Po 50 kr. Vit. Butkevičius, Jonas Jodelis, Marija Stankūnas, 60 kr. Vl. Žalkauskas (už 1972-73), 70 kr. Antanina Danilienė (1973-74), 80 kr. Ona Lašinskas Tylienė (už 1973-74).



MIRĖ

Sausio 30 d. a.a.

## VYTAUTAS PETRONIS

61 m. amžiaus. Mirė nuo širdies priepuolio. Gyveno Ilha do Governador. Rio de Janeiro. Buvo nevedęs. Liko giminės. Ilgamentis ML prenumeruotėjas.



## GARBĖS LEIDĖJA

## EGLĖ ŠALTENIS

Viktoro ir Juozefinos Šaltenių dukrelė. Jai šio mėnesio 12 dieną sukanka ketveri metai. Linkim jai sveikai ir linksmutei augti gerai Brazilijos lietuvaite megiancia skaityti M. Lietuva.

Administratorius

## KIEK IŠPIRKTA LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IR LAIKRAŠČIŲ?

Pernai S. Paulo lietuviai, daugiausiai literatūros mėgėjų būrelis ir Akademinio sambūrio nariai, tėvams jėzuitams tarpininkaujant nupirko lietuvių literatūros knygų ir knygelių už 801 kruzeirą.

Pačiame S. Paulyje atspausdinta: 1. V. PAL Kongreso leidinys to paties kongreso finansų komisijos lėšomis, 2. Brazilijos lietuvių žinynas. Jam lėšas sudėjo Akademinio sambūrio nariai ir keletas kitų tautiečių – 1000 kr., Lietuviai prekybininkai – 800 kr.; Žinyną gavusieji tautiečiai sumokėjo 1.956 kr., Prie abiejų leidinių išleidimo daug prisidėjo mūsų spaustuvinkai A. Bumblys, Alb. Uckus ir Tėvai Jėzuitai, ypač T. Antanas Saulaitis, S. J. suredagavęs ir Spaudinimui paruošęs abu leidinius.

Vienintelio Brazilijos lietuvių laikraščio, o visos P. Amerikos vienintelio savitraščio leidimui lietuviai sudėjo prenumeratomis, aukomis ir parengimų pelnu – 20.000 kruzeirų. Ši suma atrodo stambi, iki pagalvoji, kad vien S. Paulyje didžiojamės esą apie 20.000 lietuvių. Tada išeity, kad mūsų kolonijos lietuviai savo spaudai davė vieną, tik vieną kruzeirą per metus. Ar tai daug? Tiesa yra ta, kad šitą sumą sudėjo tik apie 500 lietuvių. Tada kiekvienam jų tektų 40 kr. per metus. Bet ir tai nėra teisinga. Juk buvo 23 garbės leidėjai, davę po 150, 175, o kiti ir daugiau.

## PIRKTA DAUG PLOKŠTELIŲ

S. Paulo lietuviai mėgsta lietuvišką dainą. Vien per T. Jėzuitus 1973 metais išpirko plokštelių už 1.620 kr. Tad lietuviškam spaudintam ir įdainuotam žodžiui viso išleista 27.277 kruzeirai.

## ŠALPA 1973 METAIS

Brazilijos L. Bendr. šalpos sekcija 1973 metais šelpė 6 suvargusias lietuvių šeimas (16 asmenų). Joms suteikė 840 kr. tuziną ryšulių drabužių ir avalynės.

Medikei studentei Leokadijai Aleknavičiūtei rėmėjų būrelis įteikė 2.363 k. stipendiją (bolsa de estudos) Todėl L. Bendruomenė šalpai išleido viso 3.200 kr.

## „MŪSŲ LIETUVOS“ METINĖ APYSKAITA

**Pajamos:**  
1972 metų likutis . . . . . 1.502.10  
Prenumeratos . . . . . 12.466.90  
Garbės leidėjai, aukos . . . . . 6.537.60  
Skelbimai, pranešimai . . . . . 1.934.60  
Viso: . . . . . 22.441.20

## Išlaidos

Spausdinimas . . . . . 14.640.00  
Pašto ženklai . . . . . 3.130.00  
Popierius . . . . . 2.392.40  
Klišės ir kitos išl. . . . . 1.856.90  
Popieriaus likutis . . . . . 421.80  
Viso . . . . . 22.441.20

))))

# MŪSŲ LIETUVA

## NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal. 4421  
01000 São Paulo. ESP

Diretor Responsável:  
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO  
Redator: Jonas Klėvykas  
Administrador P. Daugintas

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 130 kr.; Paskiro numerio kaina: 30 centavų. Užuojantos ir sveikinimais nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straiptais ir korespondencijoms redakcija teiso, pertvarko savo nuostata. Nenuošoti raštai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išsiūkia redakcijos ir leidėjų nuomone. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau, kaip iki pirmadienio pietų.